

coMiesięcznik

Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS - Wrzesień 2026

Widok Starego Miasta w Warszawie od strony Pałacu Branickich i ul. Podwale. fot. ICOMOS

Szanowni Państwo

„coMiesięcznik” – biuletyn informacyjny PKN ICOMOS ma służyć realizacji priorytetowego zadania naszej organizacji jakim jest dostarczanie informacji na tematy konserwatorskie. „coMiesięcznik” jest skierowany do całego polskiego środowiska konserwatorskiego, rozpowszechniając bieżące informacje na temat wydarzeń i spraw związanych z ochroną zabytków. „coMiesięcznik” prezentuje informacje dostarczone przez członków PKN ICOMOS oraz środowisko konserwatorskie. Informacje mają formę krótkich notek, uporządkowanych w najprostszy sposób. Prosimy Państwa o przesyłania krótkich notek o wszelkich konferencjach, publikacjach i wydarzeniach, które mogą zainteresować środowisko konserwatorskie na adres:

biuletyn.pknicomos@gmail.com

Redakcją i oprawą graficzną biuletynu zajmuje się Pan Jakub Andrzejewski.

W imieniu Prezydium PKN ICOMOS
Bogusław Szmygin

Konferencja naukowa:

Zabytki najnowsze – definiowanie, selekcja, ochrona i konserwacja

Warszawa, Zamek Królewski, 30 listopada – 1 grudnia 2026

1. PROBLEMATYKA KONFERENCJI

Współczesne rozumienie zabytku – zarówno w wymiarze teoretycznym jak i ustawowym – nie wiąże tego pojęcia z określonymi wymaganiami wiekowymi. Praktycznie każdy niewspółczesny obiekt może być uznany za zabytek, jeżeli społeczności lub służby konserwatorskie dostrzegają w nim wartości wartę ochrony. Konieczne jest więc ustalenie kryteriów, które pozwolą wybrać spośród ogromnej liczby budowli powstałych w ostatnich dekadach te obiekty, które zasługują na ochronę poprzez nadanie im statusu zabytku.

W przeszłości zabytki wybierano z zamkniętych już okresów stylistycznych – można więc było podsumować dorobek całej formacji stylistycznej i wybrać obiekty najcenniejsze i najważniejsze. Ten mechanizm funkcjonował przez dwa stulecia, od kiedy istnieje zorganizowana ochrona zabytków. Współcześnie taka metoda selekcji nie ma zastosowania, ponieważ ustał proces radykalnej wymiany form budowania. Szeroko rozumiany modernizm powstał ponad 100 lat temu, ale jego formy i zasady nadal kształtują współczesną architekturę i urbanistykę. Dlatego bardzo trudno jest określić kryteria pozwalające na wybranie obiektów, których wartość uzasadnia ich wyłączenie z naturalnego procesu przekształceń – nadać status zabytków, poddać ochronie i konserwacji.

Oprócz określenia kryteriów pozwalających wskazać najnowsze zabytki trzeba też sformułować zasady ich ochrony i konserwacji. Mogą się one w pewnym zakresie różnić od stosowanych w zabytkach, w których zasadna jest pełna ochrona autentycznej formy i substancji. Tym bardziej, że zasady te powinny odpowiadać specyfice obiektów w grupach typologicznych - np. skali przestrzennej, powtarzalnym formom, masowym materiałom, zbudowanych w wielu egzemplarzach.

Suma sygnalizowanych problemów tworzy nowe wyzwania dla całego środowiska konserwatorskiego - służb konserwatorskich, badaczy, konserwatorów wykonujących prace przy obiektach oraz oczywiście dla samorządów, właścicieli i zarządców obiektów, które stają się najnowszymi zabytkami. Dlatego potrzeba jest aktualna refleksja i dyskusja na ten temat.

2. CELE I ZAKRES TEMATYCZNY KONFERENCJI

Celem konferencji Zabytki najnowsze – definiowanie, selekcja, ochrona i konserwacja jest wszechstronne przedyskutowanie problemu wyboru, ochrony, konserwacji i użytkowania zabytków najnowszych. Środowiskowa dyskusja będzie dotyczyła podstaw teoretycznych i doświadczeń praktycznych związanych z ochroną zabytków najnowszych.

Dla wypracowania wniosków ważne są opinie i doświadczenia wszystkich partnerów uczestniczących w ochronie i utrzymaniu tej grupy zabytków – m.in. służb konserwatorskich, naukowców, zarządców, samorządowców.

Konferencja będzie podzielona na 3 sesje tematyczne:

1. Definiowanie i selekcja zabytków najnowszych /teoria konserwatorska/
2. Metody i formy ochrony zabytków najnowszych /metodologia/
3. Problemy i wyzwania konserwacji zabytków najnowszych /praktyka/

Zapraszamy do przygotowania wystąpień dotyczących wszystkich aspektów związanych z ochroną zabytków najnowszych, zarówno z perspektywy teoretycznej jak i praktycznej. Wystąpienia powinny przedstawiać zarówno dobre rozwiązania, ale też problemy i wyzwania. Prezentacje mogą dotyczyć przedstawienia dobrych praktyk.

3. INFORMACJE ORGANIZACYJNE

Streszczenia proponowanych referatów należy przesłać do dnia 30 października 2026 r. na adres e-mail: sekretariat@icomos-poland.org

Streszczenia nie powinny przekraczać 300 słów (przedstawienie tez referatu w punktach ułatwi recenzentom zrozumienie ich koncepcji).

Autorzy wystąpień konferencyjnych proszeni są o wskazanie sesji, w ramach której jest proponowany referat (sesja 1, 2, 3).

Wyboru referatów do ogłoszone podczas konferencji dokonają recenzenci powołani przez Komitet Organizacyjny konferencji. Autorzy referatów zostaną poinformowani o decyzji recenzentów do dnia 10 listopada 2026 r.

Materiały konferencyjne zostaną opublikowane w czasopiśmie naukowym „Ochrona Dziedzictwa Kulturowego”.

Komitet Organizacyjny
Konferencji PKN ICOMOS

Organizatorzy serdecznie zapraszają do udziału w polsko-niemieckim seminarium naukowym ICOMOS „Wspólne dziedzictwo – wspólne wartości”, które odbędzie się 6 listopada 2026 r. na Targach Lipskich (Leipziger Messe) w Niemczech. Seminarium zgromadzi ekspertów, którzy omówią współczesne podejście do wspólnego dziedzictwa i nominacji do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa w trybie ciągłym.

Seminarium będzie platformą dla nowej współpracy międzynarodowej w zakresie seryjnych nominacji do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa w Europie, a jednocześnie umożliwi wymianę doświadczeń z Polski, Niemiec i innych krajów europejskich w zakresie wpisów seryjnych, transgranicznych dóbr dziedzictwa, zrównoważonych systemów zarządzania oraz podejścia partycypacyjnego.

Dołącz do nas w Lipsku i zarejestruj się na seminarium, aby wziąć udział w tej międzynarodowej wymianie i przyczynić się do kształtowania nowych możliwości współpracy w zakresie wspólnego dziedzictwa i przyszłych wspólnych nominacji do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa w Europie.

Udział jest bezpłatny, ale liczba miejsc jest ograniczona i wymaga wcześniejszej rejestracji poprzez formularz zgłoszeniowy:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfYFmJMZXcUvwvm3F08XcyWLB-Rm9LcsL9votQpuYvCs6zobw/viewform>

Miejsca będą przyznawane według kolejności zgłoszeń.

Rejestracja trwa do 1 listopada 2026 r.

Miejsce seminarium: Centrum Kongresowe w Lipsku, sala 2, Messe-Allee 1.

Polsko-niemieckie seminarium naukowe ICOMOS jest organizowane we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa Kulturowego i jest finansowane z grantu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Więcej informacji oraz program seminarium na stronie:

<https://www.icomos-poland.org/pl/?view=article&id=778:wspolne-dziedzictwo-wspolne-wartosci-polsko-niemieckie-seminarium-naukowe&catid=8>

“AMAZING CITY – HISTORYCZNE PRZESTRZENIE PUBLICZNE W DOBIE ZMIAN KLIMATU”

W dniach 21-22 września 2026 r., w kompleksie EC1 Łódź – Miasto Kultury w Łodzi odbyła się konferencja naukowa pt. „AMAZING CITY – HISTORYCZNE PRZESTRZENIE PUBLICZNE W DOBIE ZMIAN KLIMATU”, organizowana przez PKN ICOMOS oraz Biuro Architekta Miasta Łodzi i Międzynarodowy Komitet Teorii Konserwatorskie ICOMOS

Celem konferencji „Amazing City – Historyczne przestrzenie publiczne w dobie zmian klimatu” było stworzenie przestrzeni do interdyscyplinarnej dyskusji oraz wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami samorządów, służb konserwatorskich, środowisk akademickich oraz praktyków projektowych – architektów, urbanistów i architektów krajobrazu – na temat współczesnych uwarunkowań, zasad, form i granic kształtowania historycznych przestrzeni publicznych, w szczególności w kontekście ich adaptacji do zmian klimatu.

Istotnym elementem konferencji była prezentacja opracowań teoretycznych oraz rozwiązań praktycznych wypracowanych w ramach projektu Re-Public Spaces, współfinansowanego z Programu Interreg Central Europe. Projekt dotyczy adaptacji historycznych podwórek do wyzwań klimatycznych w Europie Środkowej i został zwieńczony realizacją czterech pilotażowych rewitalizacji klimatycznych w miastach partnerskich: Łodzi (Polska), Pinerolo (Włochy), Osijeku (Chorwacja) oraz Velenje (Słowenia), odpowiadających na najbardziej istotne lokalne czynniki klimatyczne.

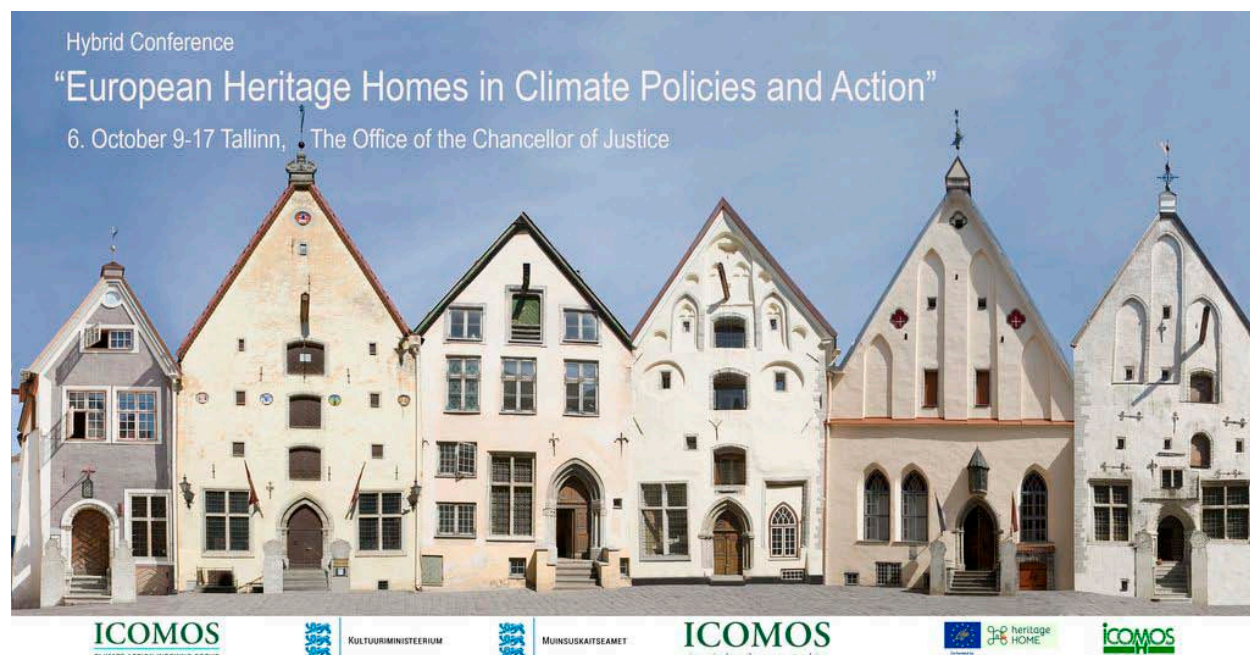
Problematyka konferencji została podzielona na bloki tematyczne:

- adaptacja przestrzeni publicznych w miastach historycznych do wyzwań klimatycznych i wymagań konserwatorskich – aspekty teoretyczne i praktyczne.
- dobre praktyki w kształtowaniu przestrzeni publicznych w miastach historycznych – place, ulice, dziedzińce.
- konserwatorskie aspekty modernizacji i adaptacji historycznych przestrzeni publicznych – Karta Ochrony Historycznych Przestrzeni Publicznych.

Więcej informacji na temat konferencji:

<https://architektmiasta.uml.lodz.pl/amazing-city/>

Conference “European Heritage Homes in Climate Policies and Action”
6 October, Tallinn and Livestream 9.00-17.00

Conference Venue: The Office of the Chancellor of Justice History of the building | Õiguskantsler

Organisers: ICOMOS Estonia in cooperation ICOMOS Climate Action Working Group, ICOMOS ISCES and ICOMOS Europe group, Ministry of Culture of Estonia, Ministry of Climate of Estonia, National Heritage Board, Tallinn University of Technology, Estonian Academy of Arts, Chancellor of Justice

Europe’s green transition must build upon its cultural foundations. Europe’s path toward climate neutrality must be one that values its past as much as its future. Historic buildings are living witnesses of our shared heritage, identity, and craftsmanship – yet they are too often overlooked or treated as obstacles in the race towards energy efficiency. Historic buildings are living assets – repositories of craft, identity, and embodied energy. Their continued use and adaptation are critical for achieving climate neutrality.

Aims of the conference:

- 1) to highlight current trends and strategies for cultural heritage and historic buildings in climate policies in the world and in Europe;
- 2) to exchange experiences from ongoing research and development programmes on the role of historic buildings in climate action and energy renovation;
- 3) to discuss challenges and ways forward on the climate action for historic buildings from policies to practice

More informations:

<https://estonia.icomos.org/>

Z przyjemnością informujemy, że rozpoczynamy kolejny - piąty - semestr Otwartych Wykładów PKN ICOMOS. Plan semestru został przygotowany przez Komisję Dziedzictwa Techniki PKN ICOMOS i obejmuje następujące terminy:

22 października 2026

“Nowe życie wież ciśnień. Dobre i złe praktyki w rewitalizacji oraz adaptacji wież ciśnień do nowych funkcji”
dr hab. Miron Urbaniak, prof. UWr

19 listopada 2026

“Ochrona zabytkowych urządzeń sterowania ruchem kolejowym - pożądany model i dotychczasowa praktyka”
dr inż. Michał Jerczyński

17 grudnia 2026

“Ocena wartości zabytkowej obiektów mostowych”
dr hab. inż. Janusz Rymśa, prof. IBDiM

21 stycznia 2027

“Dokumentacja i waloryzacja obiektów kolejowych na terenie m. st. Warszawy”
mgr inż. arch. Jakub Andrzejewski

Wszystkie wykłady rozpoczynają się o godzinie 14 i trwają około 60 minut.

Link do platformy Teams przesłany zostanie na dzień przed planowanym spotkaniem do osób, które zarejestrują się przez formularz (linki w tabeli)

<https://www.icomos-poland.org/pl/dzialania/otwarte-wyklady/776-otwarte-wyklady-pkn-icomos-semestr-v.html>

Konferencje

Współczesna doktryna konserwatorska 3.0 - Zrównoważone zarządzanie dziedzictwem

Zapraszamy do udziału w trzeciej edycji konferencji naukowej pt. „WSPÓŁCZESNA DOKTRYNA KONSERWATORSKA” zainicjowanej w 2024 roku z okazji uczczenia 60-lecia powstania Karty Weneckiej. Konferencja tym razem odbędzie się 26 października 2026 roku w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Komisję Teorii Konserwacji Zabytków i Komisję Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym PKN ICOMOS, Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Instytut Historii Sztuki UKSW oraz Urząd miasta stołecznego Warszawy.

Cykl wykładów przekrojowych i dyskusji praktyków ma na celu pogłębić wiedzę oraz uporządkować rangę ważności wielu dokumentów międzynarodowych i krajowych tworzących podstawy współczesnej teorii i praktyki konserwatorskiej oraz obecne podejście do wielu kwestii interpretacji zjawisk zachodzących w zabytkach i dziedzictwie kulturowym.

Tym razem dyskusja będzie toczyć się wokół dokumentów doktrynalnych:

1. Karta Ateńska 1931
2. Karta Florencka 1981
3. Rekomendacja Warszawska (Zalecenia dotyczące ochrony zespołów zabytkowych i tradycyjnych i ich roli w życiu współczesnym) 1976
4. Zalecenia w sprawie Historycznego Krajobrazu Miejskiego HUL 2011
5. Wytyczne TICCIH dziedzictwa przemysłowego 2011.

Udział w konferencji jest możliwy po zarejestrowaniu uczestnictwa w elektronicznym formularzu zgłoszeniowym:

https://docs.google.com/forms/d/1b8Z928bosUn6-Qts4Pb11qqP0xs679NgA3HbkyYw54w/viewform?edit_requested=true

i uiszczeniu opłaty konferencyjnej w wysokości 150 zł na numer konta

PKN ICOMOS: 93 1870 1045 2078 1092 7191 0001 tytułem „konferencja doktryna”

O udziale decyduje kolejność zgłoszeń.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez dr Katarzynę Pałubską z Komisji Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym PKN ICOMOS/UKSW, Annę Grudzińską (WUOZ w Warszawie) i Monikę Drąg (Urząd m.st. Warszawy).

Więcej informacji na stronie:

<https://www.icomos-poland.org/pl/?view=article&id=777:wspolczesna-doktryna-konserwatorska-3-0-zrównowazone-zarzadzanie-dziedzictwem&catid=8>

2006-2026 · 20TH ANNIVERSARY OF THE EURO-MEDITERRANEAN CONFERENCE ON
DIGITAL CULTURAL HERITAGE

EuroMed2026

11th International Conference on Digital Heritage
— Celebrating 20 Years of Digital Cultural Heritage

2-5 NOVEMBER 2026 / 100% ONLINE · REGISTRATION REQUIRED

The UNESCO Chair on Digital Cultural Heritage is pleased to formally announce that the EuroMed2026 11th biennial International Conference on Digital Heritage will be held virtually online between the 2nd-5th November 2026.

This key conference on Cultural Heritage celebrates twentieth anniversary this year (2006-2026) and has chosen the theme Advancing the Future of the Past for this very special scientific conference.

EuroMed2026 brings together researchers, policymakers, professionals and practitioners from multiple domains to discuss the challenges and successes facing cultural heritage today. EuroMed2026 focuses on interdisciplinary research within Cultural Heritage and how research from other disciplines may benefit the Cultural Heritage domain.

The conference provides a unique forum to explore and discuss new research, innovative technological advances, and novel sustainable approaches to how we document, preserve, valorise, and use cultural heritage resources through digital technologies.

The field of Digital Cultural Heritage is undergoing a transformative evolution, driven by advances in data acquisition, knowledge representation, immersive technologies, and digital intelligence. These developments are reshaping how cultural assets are documented, preserved, interpreted, protected, and communicated to society.

This Call for Abstracts invites high-quality contributions that address critical challenges and emerging opportunities across the full lifecycle of cultural heritage - from acquisition and knowledge modelling to immersive dissemination and protection against illicit activities.

More information:

<https://euromed2026.eu/>

21-22

października 2026 r.

DREWNO · DZIEDZICTWO · PRZYSZŁOŚĆ

Drewniane dziedzictwo kolebki przemysłu włókienniczego w erze sztucznej inteligencji

21–22 października 2026 r. Zgierz stanie się na dwa dni ogólnopolskim centrum rozmowy o drewnianym dziedzictwie. III Zgierskie Seminaria o Drewnie – „Drewniane dziedzictwo kolebki przemysłu włókienniczego w erze sztucznej inteligencji” – połączą samorządowców, naukowców, konserwatorów, architektów i rzemieślników wokół jednego pytania: jak chronić i rewitalizować drewnianą architekturę, nie tracąc jej autentyczności, i jak w tym procesie mogą pomóc nowe technologie, w tym sztuczna inteligencja. Podczas dwóch dni spotkają się samorządowcy, architekci, konserwatorzy, historycy, naukowcy, muzealnicy, rzemieślnicy i specjaliści nowych technologii.

W programie m.in.:

- wykłady i dyskusje o drewnianym dziedzictwie i jego rewitalizacji,
- nowe technologie i AI w służbie zabytkom,
- cyfrowa dokumentacja i modelowanie 3D,
- praktyczne doświadczenia samorządów i specjalistów,
- studium przypadku zabytkowego domu tkacza w Zgierzu,
- warsztaty i prezentacje rzemieślnicze,
- spotkania ze specjalistami i możliwość bezpośredniej konsultacji.

Udział w wydarzeniu jest bezpłatny.

Rejestracja i szczegółowy program dostępne są na stronie internetowej wydarzenia:

<https://muzeum.zgierz.pl/iii-zgierskie-seminaria-o-drewnie/>

**Dziedzictwo przemysłowe
w zjednoczonej Europie**

**Międzynarodowa Konferencja Naukowa
18–20.10.2026 Warszawa**

Zjednoczona Europa nie posiada wspólnej polityki ochrony i zachowania dziedzictwa przemysłowego.

W krajach europejskich proces ochrony dziedzictwa przemysłowego oparty jest na lokalnych praktykach i regulacjach prawnych.

Doświadczenia w procesie zachowania najważniejszych świadectw rozwoju przemysłowego są różne. Europa Wschodnia przechodzi proces deindustrializacji później niż w Europie Zachodniej. Różny jest stan zachowania zabytków techniki i różne są doświadczenia w procesie zachowania i powtórzonego wykorzystania dziedzictwa technicznego.

Od wielu lat projekty zachowania i ponownego wykorzystania dziedzictwa technicznego są współfinansowane z środków europejskich. Realizowane przy wsparciu europejskich dotacji mają różny poziom zachowania zabytków, utrzymania ich autentyczności i struktury.

Ważnym elementem wpływającym na zachowanie zabytków są ogólnoeuropejskie regulacje dotyczące ochrony środowiska. Plany całkowitej rezygnacji do 2050 roku z użycia paliw kopalnych do wytwarzania energii mają wpływ na możliwość dalszego użytkowania ruchomych zabytków techniki. Zaprzestanie dystrybucji paliw kopalnych spowoduje wyłączenie z użytkowania zabytkowych lokomotyw, silników parowych, historycznych samochodów, motocykli czy samolotów.

Planowana konferencja ma być miejscem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk dotyczących zachowania zabytków techniki. Poznanie lokalnych doświadczeń może stać się platformą ustalenia wspólnych zasad badania, ewidencji i ponownego użytkowania zabytków techniki.

Efektom dyskusji ma być sformułowanie zasad ochrony zabytków techniki w wymiarze europejskim, a także określenie dobrych praktyk przy adaptacji zabytków techniki do nowych funkcji.

Synchronizacja narodowych polityk ochrony dziedzictwa technicznego jest ważna, pomoże w zachowaniu i eksploatacji zabytków techniki w oparciu o najlepsze europejskie praktyki.

Omawiając europejskie doświadczenia w ochronie dziedzictwa przemysłowego powrócimy do tematu powołania organizacji, która wzmocni działania na rzecz integracji europejskiej w ochronie dziedzictwa przemysłowego.

Oprócz prezentacji regulacji prawnych stosowanych w ochronie dziedzictwa techniki w różnych europejskich krajach oczekujemy wystąpień omawiających projekty ochrony dziedzictwa kolejowego, górniczego czy maszynowego.

W Polsce obchodzimy 100-lecie istnienia Polskich Kolei Państwowych (PKP), w związku z tym pragniemy przedstawić najciekawsze zrealizowane projekty zachowania historycznych linii kolejowych, a także infrastruktury kolejowej (mosty wiadukty, urządzenia sterowania ruchem) w Europie i w Polsce.

Więcej informacji na stronie:

<https://www.muzeatechniki.pl/dziedzictwo-przemyslowe-w-zjednoczonej-europie/>

Daniel Chodowiecki i jego czasy

KONFERENCJA
NAUKOWA

MUZEUM GDAŃSKA,
ODDZIAŁ DOM UPHAGENA
08.10.2026 r.

Urodzony w 1726 r. Daniel Chodowiecki, którego 300-lecie urodzin uwieczniamy wystawą i konferencją naukową, był grafikiem, rysownikiem, malarzem, jednym z najważniejszych twórców oświeceniowej Europy, do dziś rozpoznawalnym i budzącym podziw dla jego talentu. Artysta był jednym z najbardziej płodnych i cenionych grafików oraz ilustratorów Europy drugiej połowy XVIII w., pełniąc rolę wizualnego kronikarza epoki oświecenia.

Z ogromną radością podjęliśmy wspólny projekt wystawowy i konferencyjny, łączący wysiłki i zbiory Muzeum Gdańska oraz Akademie der Künste w Berlinie.

Przekonani o ogromnym gdańskim i ogólnoeuropejskim znaczeniu dorobku artysty serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w towarzyszącej wystawie konferencji naukowej „Daniel Chodowiecki i jego czasy”. Na spotkaniu wystąpią badacze reprezentujący różne środowiska – historycy, historycy sztuki, muzealnicy, bibliotekarze, konserwatorzy oraz przedstawiciele innych dyscyplin z całej Polski.

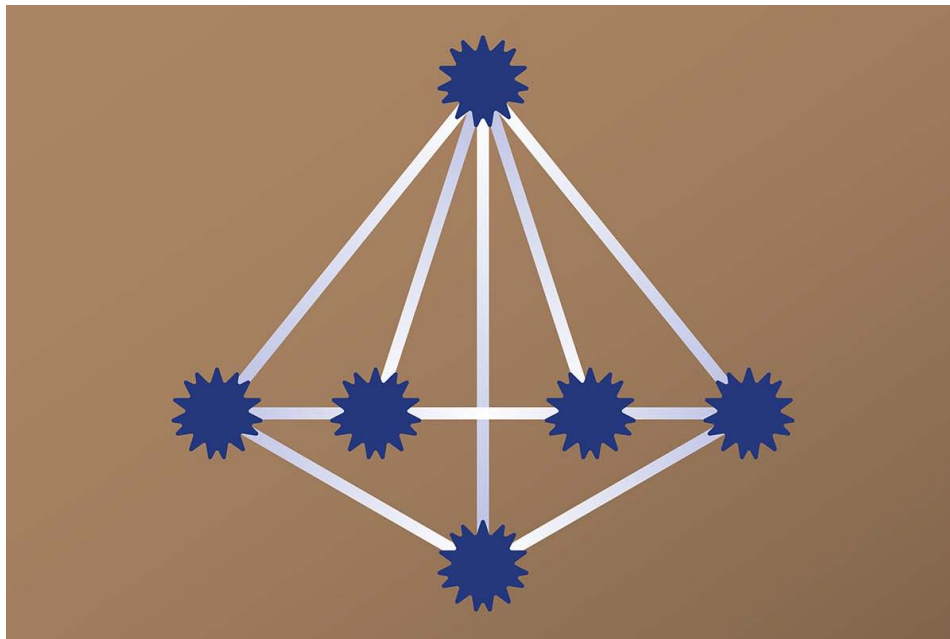
Konferencja będzie transmitowana online na platformie MS Teams.

Więcej informacji na stronie:

<https://muzeumgdansk.pl/wydarzenia/szczegoly/news/daniel-chodowiecki-i-jego-czasy/>

Wydarzenia

Międzynarodowy Dzień Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego 2026

17 października obchodzimy Międzynarodowy Dzień Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego. Święto zostało ustanowione w 2023 roku podczas 217. sesji Rady Wykonawczej UNESCO z inicjatywy Polski oraz zbudowanej przez nasz kraj koalicji międzyregionalnej. Jego celem jest zwiększanie świadomości na temat różnorodności niematerialnych przejawów kultury oraz ich znaczenia dla tożsamości i ciągłości wspólnot.

Niematerialne dziedzictwo kulturowe bywa utożsamiane z kulturą ludową, jednak jego zakres jest znacznie szerszy. Obejmuje praktyki, wyobrażenia, przekazy, wiedzę i umiejętności, które wspólnoty uznają za część swojego dziedzictwa. Są one przekazywane z pokolenia na pokolenie, a jednocześnie stale odtwarzane i dostosowywane do zmieniających się warunków.

Do niematerialnego dziedzictwa kulturowego należą między innymi tradycje, zwyczaje, obrzędy, rytuały, języki oraz wiedza i umiejętności związane z rzemiosłem. Jego przykładami są pochod Lajkonika, tradycje dudziarskie w Wielkopolsce, carillonowa muzyka w Gdańsku czy hafciarstwo z nadwiślańskiego Urzecza.

Polska inicjatywa ustanowienia Międzynarodowego Dnia Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego, przedstawiona w imieniu międzyregionalnej grupy państw, uzyskała poparcie 62 krajów. Ustanowienie tego dnia podkreśla znaczenie Konwencji UNESCO z 2003 roku oraz potrzebę ochrony żywego dziedzictwa, szczególnie wobec przemian społecznych i kulturowych.

Międzynarodowy Dzień Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego przypomina o tradycjach, zwyczajach, wiedzy oraz umiejętnościach przekazywanych między pokoleniami. Ma także zachęcać wspólnoty, instytucje i osoby zaangażowane w ochronę dziedzictwa do dzielenia się doświadczeniami i podejmowania działań służących zachowaniu jego żywotności.

W 2026 roku Narodowy Instytut Dziedzictwa po raz kolejny włącza się w obchody Międzynarodowego Dnia Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/09/29/dnd-2026/>

W poprzedniej edycji – w 2025 r. – odbyły się 10 324 wydarzenia w 59 krajach na całym świecie. Polska zajęła wysokie, 6. miejsce, rejestrując 380 wydarzeń i po raz kolejny pokazując zaangażowanie instytucji oraz beneficjentów programu Erasmus+ w Polsce. Najliczniej reprezentowany był sektor Edukacji szkolnej (226), a także Szkolnictwo wyższe (56), Kształcenie i szkolenia zawodowe (66), Edukacja dorosłych (22) oraz Młodzież (10).

To jasny sygnał: Erasmus+ łączy ludzi, inspirowa do działania i promuje europejskie wartości. W 2026 r. zapraszamy Was do wspólnego świętowania podczas jubileuszowej, 10. edycji Erasmus Days, która potrwa od 12 do 17 października.

Czym są Erasmus Days?

To międzynarodowe, sześciodniowe święto programu Erasmus+, podczas którego uczniowie, studenci, nauczyciele, trenerzy, absolwenci i obywatele całej Europy (i nie tylko!) dzielą się swoimi doświadczeniami z mobilności, projektów i współpracy międzynarodowej.

Organizowane wydarzenia mogą mieć formę spotkań, wystaw, warsztatów, prezentacji projektów, debat, konferencji, konkursów czy aktywności online. Niezależnie od formy – wszystkie mają jeden wspólny cel: promować pozytywny wpływ programu Erasmus+ na edukację, rozwój i społeczeństwo.

Motywy przewodni tegorocznej edycji to rozwijanie kompetencji przyszłości i #UnionOfSkills.

Dlaczego warto wziąć udział?

- Chcesz podzielić się swoimi doświadczeniami z Erasmus+?
- Planujesz mobilność edukacyjną lub zawodową?
- Pracujesz w edukacji, szkolnictwie wyższym, sektorze młodzieży lub szkole zawodowej?
- Wierysz, że wymiana międzykulturowa i współpraca międzynarodowa mają sens?

Więcej informacji na stronie:

https://erasmusplus.org.pl/erasmus-days-2026?utm_source=mailing&utm_medium=baner&utm_campaign=erasmusdays2026

W Centrum św. Jana w Gdańsku odbyła się uroczystość wręczenia nagród i wyróżnień w konkursie „Zabytek Zadbany” 2026. Jury oceniło 49 zgłoszeń z całej Polski, przyznając 11 nagród i 9 wyróżnień. Doceniono właścicieli i zarządców zabytków, którzy dzięki odpowiedzialnej opiece, profesjonalnie przeprowadzonym pracom konserwatorskim oraz przemyślanym adaptacjom chronią historyczne obiekty i przywracają je lokalnym społecznościom.

Tegoroczna edycja konkursu pokazała różnorodność polskiego dziedzictwa oraz skalę działań podejmowanych na rzecz jego zachowania. Wśród nagrodzonych i wyróżnionych znalazły się świątynie, szkoły, kamienice i wille, zespoły zamkowe i parkowe, a także zabytki techniki oraz przykłady architektury drewnianej.

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/09/16/zabytek-zadbany-2026-relacja/>

Walny Zjazd Delegatów Oddziałów/IV Zjazd Muzeów – Instytucjonalnych Członków Stowarzyszenia Muzealników Polskich.

Fot. MHP/ M. Cioch.

Szanowni Państwo,

24–25 września w Muzeum Historii Polski w Warszawie odbył się Walny Zjazd Delegatów Oddziałów/IV Zjazd Muzeów – Instytucjonalnych Członków Stowarzyszenia Muzealników Polskich. Delegaci wybrali władze SMP na kadencję 2026–2030 oraz wskazali najważniejsze kierunki działania Stowarzyszenia.

Prezesem SMP ponownie został dr Michał Niezabitowski, dyrektor Muzeum Krakowa. Rozpoczynająca się kadencja ma być czasem dalszego wzmocnienia reprezentacji środowiska muzealnego, rozwijania współpracy oraz pracy nad rozwiązaniami ważnymi dla przyszłości polskich muzeów.

– Współczesny świat, który zmaga się z głębokimi podziałami, potrzebuje dynamicznych i nowoczesnych muzeów. Konflikty pamięci są jednym z ważniejszych powodów niszczącej świat polaryzacji, a muzea są sprawdzonymi narzędziami budowania harmonii społecznej pomimo wszelkich różnic. Dlatego właśnie tak ważna jest ich obecność w społeczeństwie – podkreślał dr Michał Niezabitowski.

W załączniku przesyłamy komunikat podsumowujący Zjazd oraz najważniejsze plany SMP na rozpoczynającą się kadencję.

Więcej informacji na stronie:

<https://muzealnicy.com.pl/dr-michal-niezabitowski-prezesem-stowarzyszenia-na-kadencje-2026-2030/>

Za nami symposium naukowe „Bezpieczeństwo dziedzictwa narodowego – zagrożenia, ochrona, prewencja”, które odbyło się 24-25 września 2026 roku w Wyższej Szkole Straży Granicznej w Koszalinie. Podczas spotkania przedstawiciele Straży Granicznej, Krajowej Administracji Skarbowej, Policji, Prokuratury, Wojska Polskiego, Straży Pożarnej, akademickich wydziałów prawa i służb konserwatorskich rozmawiali o zagrożeniach oraz zwalczaniu i zapobieganiu przestępczości wobec dóbr kultury.

Cele symposium:

- Dokonanie aktualnej diagnozy kryminalnej zagrożeń dla dziedzictwa narodowego, ze szczególnym uwzględnieniem negatywnych skutków wojny w Ukrainie;
- Wypracowanie metod z zakresu działań prewencyjnych służb uprawnionych i zobowiązanych do zwalczania przestępczości przeciwko dziedzictwu kulturowemu;
- Usprawnienie współpracy pomiędzy służbami mundurowymi w zakresie wymiany informacji oraz podejmowania działań operacyjnych w zakresie zwalczania przestępczości przeciwko dziedzictwu kulturowemu;
- Przeprowadzenie dla uczestników symposium sesji szkoleniowej poświęconej zagadnieniom zagrożeń oraz zwalczania i zapobiegania przestępczości wobec dóbr kultury;
- Działania prewencyjne w kontekście ewentualnych rewindykacji obiektów zrabowanych, jak i dokumentowania zabytków zniszczonych podczas trwających działań wojennych.

Podczas symposium p.o. dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa Michał Krasucki powitał uczestników szkolenia oraz podziękował wszystkim partnerom i współorganizatorom za współpracę. Następnie głos zabrali eksperci Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Waldemar Witek z Oddziału Terenowego Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Szczecinie wygłosił prelekcję „Zabytki za szlabanem: charakterystyka, użytkowanie, zagadnienia konserwatorskie”. Z kolei Marcin Sabaciński z Działu Bezpieczeństwa Zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa przedstawił wykład „Udział Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa w zwalczaniu przestępczości przeciwko zabytkom (od przeszłości po perspektywę na przyszłość) – szkolenia, warsztaty”.

Wydarzeniu towarzyszył wernisaż wystawy fotograficznej kołobrzieskiego artysty Roberta Gauera „Zabytkowa architektura Wyższej Szkoły Straży Granicznej w ujęciu użytkowym oraz powinnościowym”. Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie przeprowadziła również pokaz sprzętu służącego do zabezpieczania i transportu dóbr kultury w razie pożaru.

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/09/28/sympozjum-bezpieczenstwo-dziedzictwa/>

Wystawy

Trzeba być stale obecnym. Teatr Krystyny Zachwatowicz- Wajdy
Galeria Narodowego Centrum Kultury: Kordegarda
7 sierpnia – 11 października 2026

Od 7 sierpnia galeria Kordegarda zaprasza na ekspozycję gromadzącą ponad pół wieku dorobku wizualnego Krystyny Zachwatowicz-Wajdy, ukazanego poprzez 56 autorskich szkiców, oryginalne ubiory sceniczne oraz kadry ze spektakli. Wystawa przeprowadza widza od inscenizacji klasyki Shakespeare'a i polskich dramatów romantycznych, przez przełomowe realizacje z lat 60. i 70., aż po mistrzowskie kreacje filmowe. To wyjątkowa okazja, by zobaczyć z bliska dzieła budowane w duchu teatru totalnego – od inscenizacji dramatów Witkacego i Gombrowicza po autentyczne stroje ludowe z Bronowic, które posłużyły do malarskiego wykreowania świata filmowego „Wesela”. Ekspozycja będzie dostępna dla zwiedzających do 11 października!

Galeria Narodowego Centrum Kultury:

!KORDEGARDA

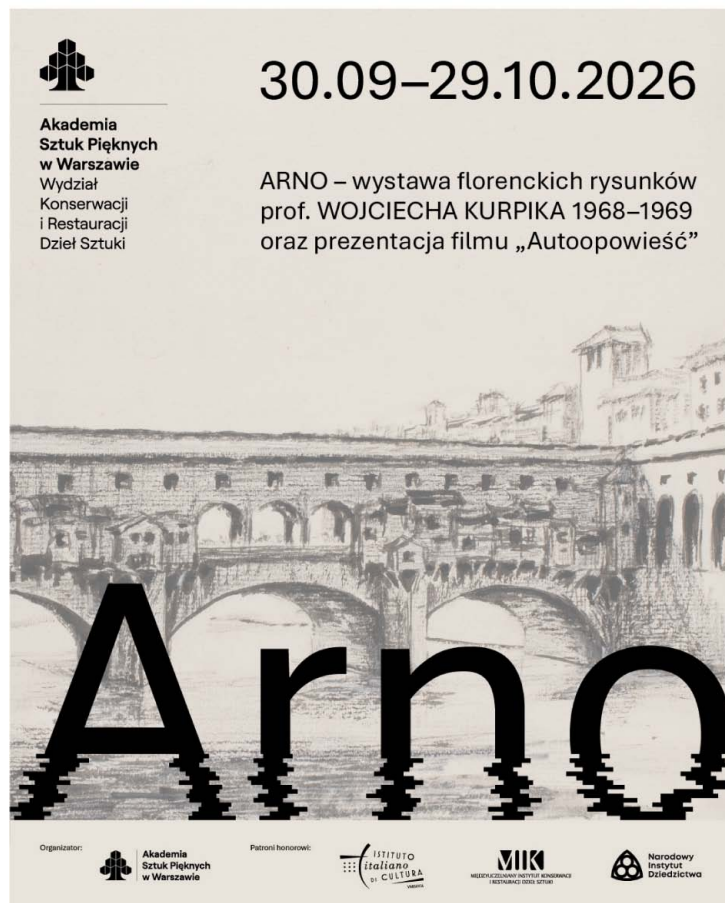
Więcej informacji na stronie:

<https://kordegarda.org/wystawa/trzeba-byc-stale-obecnym-teatr-krystyny-zachwatowicz-wajdy/>

ARNO - wystawę rysunków prof. Kurpika 30.09–29.10.2026

Serdecznie zapraszamy na wystawę ARNO
Wernisaż: 30 września 2026, godz. 17.00

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
foyer przy Auli, II piętro
ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 37/39

30 września w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie otwieramy wystawę florenckich rysunków prof. Wojciecha Kurpika z lat 1968–1969 oraz prezentację filmu „Autoopowieść”.

Jesienią 1968 roku prof. Wojciech Kurpik wyjechał do Florencji jako członek polskiej misji konserwatorskiej, uczestniczącej w międzynarodowej akcji ratowania dzieł sztuki uszkodzonych podczas katastrofalnej powodzi rzeki Arno w 1966 roku.

Nie był to wyjazd artystyczny ani plener. Wojciech Kurpik przyjechał do Florencji przede wszystkim jako konserwator. W czasie wolnym, po zakończeniu obowiązków konserwatorskich, zaczął jednak rysować. Powstał niezwykle osobisty zapis Florencji — jej ulic, placów, zaułków, fasad, mostów, drzew i światła.

Na wystawie po raz pierwszy publicznie prezentowany jest zachowany zbiór 24 rysunków z Florencji, wykonanych w latach 1968–1969, wraz z własnymi zapiskami Profesora. Pokazujemy również oryginalny fragment płótna związany z transferem obrazu z kościoła San Niccolò oltr’Arno, który Wojciech Kurpik wykonywał we Florencji od grudnia 1968 do lutego 1969 roku.

Dopełnieniem wystawy jest film „Autoopowieść”, zrealizowany na podstawie dwóch spotkań z profesorem w 2023 i 2024 roku. Kurpik sam prowadzi w nim swoją opowieść, wspominając dzieciństwo, drogę zawodową, pracę konserwatorską i ludzi, których spotkał.

Kampus ASP przy Wybrzeżu Kościuszkowskim
Foyer przy Auli, II piętro

Publikacje

Najnowszy numer „Spotkań z Zabytkami” właśnie się ukazał.

Tym razem redakcja proponuje Czytelnikom trzy różne okładki. Bez względu na wybór zawartość pozostaje taka sama i zapewni niezapomniane wrażenia na długie godziny.

Numer otwiera wywiad ze scenografem teatralnym, architektem i dyrektorem Teatru Wielkiego – Opery Narodowej. Boris Kudlička opowiada o tym, czym różni się tworzenie dekoracji dla teatru od projektowania muzealnych wystaw, jak pracuje się z przestrzenią obciążoną tradycją i czy gmach Opery Narodowej można odczarować.

Przyjrzymy się również kostiumom przygotowanym do nowej serialowej adaptacji powieści Bolesława Prusa. Dorota Roqueplo zdradza, gdzie szukała materiałów na suknie i surduty, jak wiele o bohaterach można powiedzieć za pomocą stroju i czy Wokulski mógł nosić... gorset.

Obejrzymy tajemnicze „kamienne” osobliwości – bezoary, czyli złogi powstające w przewodach pokarmowych niektórych zwierząt. Przez stulecia cenione były jako lekarstwa i ozdoby kolekcji. Oprawiano je w drogie kruszce, przechowywano w książących skarbach oraz kunstkamerach.

A poza tym, w numerze 4/2026:

- pierwszy obraz, który Tadeusz Kantor namalował na zamówienie – i jednocześnie jeden z ostatnich
- Teodor Talowski, „galicyjski Gaudi”, którego architekturę wyróżniają malarskość, odrzucenie symetrii czy umiejętne żonglowanie cytata
- zabytkowe dzwony, ich serca i płaszcze
- pawilony handlowe zaprojektowane przez Zofię i Oskara Hansenów przy ulicy Balladyny w Lublinie
- quiz sprawdzający wiedzę o Gdyni, obchodzącej w tym roku stulecie nadania praw miejskich

I wiele więcej

Życzymy udanej lektury!

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/10/01/spotkania-z-zabytkami-4-2026/>

Redakcja czasopisma „Ochrona Zabytków” zaprasza do nadsyłania artykułów do numeru 1/2027, który będzie poświęcony skuteczności metod konserwacji zabytków. Celem jest zebranie najbardziej aktualnej wiedzy naukowej i doświadczeń zawodowych dotyczących skuteczności, integralności materiałów, kompatybilności technik oraz praktycznych konsekwencji stosowanych procedur konserwatorskich. W obliczu dynamicznego rozwoju narzędzi konserwatorskich, zmieniających się standardów naukowych oraz rosnących oczekiwań środowiska numer ten ma stanowić platformę interdyscyplinarnej refleksji nad tym, co się sprawdza, a co w praktyce zawodowej wymaga rewizji, poprawy lub odrzucenia.

Redakcja zaprasza do nadsyłania artykułów poruszających takie zagadnienia, jak:

- ocena skuteczności metod konserwacji i restauracji (zarówno klasycznych, jak i nowych technik), w tym ocena ich efektywności w świetle najnowszych badań naukowych oraz przykładów z praktyki,
- kompatybilność materiałów konserwatorskich z materiałami oryginalnymi (badania nad interakcjami materiałów, ich trwałością, integralnością oraz wpływem na oryginał na przestrzeni czasu),
- integralność technik konserwatorskich (analiza zgodności metod z zasadami etycznymi i standardami naukowymi, przypadki rozbieżności między teorią a praktyką),
- ocena wpływu metod konserwacji na środowisko i zdrowie konserwatorów (badania nad bezpiecznymi i zrównoważonymi metodami konserwacji – szczególnie interesujące będą analizy dotyczące technik ograniczających ekspozycję na substancje toksyczne),
- wpływ regulacji prawnych i technicznych na praktyki konserwatorskie, np. związane z ograniczeniem stosowania toksycznych gazów w dezynfekcji i dezynsekcji obiektów. Wobec regulacji UE dotyczących substancji o potencjalnie bardzo negatywnym wpływie na środowisko i zdrowie pojawiają się nowe wyzwania w zakresie doboru alternatywnych, bezpiecznych metod.

Najbardziej interesują nas opracowania oparte na studiach przypadków wykorzystujących analizy empiryczne, badaniach laboratoryjnych materiałów konserwatorskich i porównaniach metod pod kątem ich zgodności z technikami historycznymi, a także propozycje oraz testy alternatywnych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Chętnie przyjmujemy również przeglądy literatury naukowej zawierające krytyczną analizę dotychczasowych osiągnięć oraz wskazujące istniejące luki badawcze.

Do współpracy zapraszamy w szczególności konserwatorów zabytków i dzieł sztuki, naukowców oraz badaczy zajmujących się problematyką konserwacji, chemii konserwatorskiej i materiałoznawstwa, przedstawicieli instytutów badawczych oraz laboratoriów konserwatorskich, jak również specjalistów z zakresu ochrony środowiska i bezpieczeństwa pracy w obszarze konserwacji.

Termin nadsyłania artykułów: **30 grudnia 2026 roku**

Wymogi edytorskie oraz wytyczne dla autorów można znaleźć na stronie:

<https://ochronazabytkow.nid.pl/panele/for-authors/>

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/09/17/call-for-papers-oz/>

Archeologia

Robocze Spotkania Archeologiczne. Co dalej z taką archeologią?
Muzeum Regionalne w Jaworze 19-20 października 2026 r.

Archeologia terenowa działa dziś pod dużą presją: inwestycji, harmonogramów, zaniżonych budżetów, późnych decyzji, braków kadrowych, oczekiwań inwestorów i coraz trudniejszych warunków prowadzenia rzetelnych badań.

Nie chcemy organizować spotkania po to, żeby narzekać lub szukać winnych. Chcemy stworzyć przestrzeń do roboczej rozmowy ludzi, którzy z różnych stron widzą, jak naprawdę działa dziś archeologia: w terenie, w urzędzie, w muzeum, przy inwestycji, w trakcie dokumentacji, podczas kosztorysowania, w trakcie opracowania materiałów i poza stałym instytucjonalnym zapleczem.

Do udziału zapraszamy szczególnie: archeologów terenowych, kierowników badań, osoby prowadzące firmy archeologiczne, archeologów pracujących przy inwestycjach, przedstawicieli służb konserwatorskich, muzealników, badaczy, organizacje pozarządowe zajmujące się dziedzictwem oraz archeologów działających indywidualnie, projektowo, sezonowo, lokalnie albo na własną rękę. Zależy nam, aby spotkanie w Jaworze było wymianą doświadczeń między osobami, które na co dzień mierzą się z tym samym systemem, lecz robią to z różnych pozycji.

Proponowane panele spotkania:

1. Z urzędu i z terenu. Jak naprawdę działa ochrona archeologii?

W tym panelu chcemy oddać głos przede wszystkim osobom pracującym w służbach konserwatorskich oraz tym, które współpracują z urzędami przy realizacji badań archeologicznych. Interesuje nas praktyczna perspektywa: co działa, co nie działa, czego brakuje, gdzie system się zacina i co można poprawić bez czekania na wielką reformę. Chcemy rozmawiać między innymi o tym, czy archeologia pojawia się w procesie inwestycyjnym wystarczająco wcześnie, jak wygląda komunikacja między inwestorem, urzędem i archeologiem oraz jak skutecznie chronić dziedzictwo archeologiczne przy ograniczonych zasobach kadrowych i organizacyjnych.

2. Czy kalkulator może uratować standardy?

Drugi panel poświęcimy wycenom, kosztorysom, dumpingowi i realnym kosztom badań archeologicznych. Jeżeli w kosztorysie nie ma czasu na dokumentację, analizę, konserwację i opracowanie wyników, to problem zaczyna się jeszcze przed wykopem. Chcemy porozmawiać o tym, co powinno znaleźć się w uczciwej wycenie badań, czy potrzebny jest standardowy kalkulator prac archeologicznych, jak odróżniać realną wycenę od ceny dumpingowej i czy najniższa cena nie stała się jednym z głównych zagrożeń dla jakości archeologii.

3. Odpowiedzialność zawodowa. Czy archeologia powinna być zawodem zaufania publicznego?

Trzeci panel będzie dotyczył odpowiedzialności zawodowej, standardów, jakości dokumentacji, realności „nadzorów” i tego, jak środowisko archeologiczne powinno samo siebie traktować. Chcemy postawić pytania trudne, ale potrzebne: kto odpowiada za jakość badań archeologicznych, czy obecny system chroni rzetelnych wykonawców, co zrobić z fikcyjnymi „nadzorami” i dokumentacją przygotowywaną wyłącznie po to, żeby jak najszybciej zakończyć problem, a także czy potrzebujemy silniejszych standardów zawodowych, licencji lub innych form odpowiedzialności środowiskowej.

Jaki ma być efekt spotkania?

Nie chcemy kończyć wyłącznie wspólnym zdjęciem i ogólnym stwierdzeniem, że trzeba coś zmienić. Celem spotkania jest przygotowanie krótkich wniosków roboczych, które będzie można przekazać do dalszej dyskusji środowiskowej - między innymi instytucjom zajmującym się ochroną dziedzictwa, organizacjom archeologicznym, służbom konserwatorskim, muzeom, uczelniom oraz uczestnikom szerszych debat o przyszłości archeologii w Polsce.

Chcielibyśmy, aby po spotkaniu powstały materiały dotyczące:

- wcześniejszego uwzględniania archeologii w procesie inwestycyjnym;
- realnej wyceny badań archeologicznych;
- minimalnych standardów dokumentacji, nadzoru i odpowiedzialności zawodowej;
- możliwych narzędzi poprawy jakości badań terenowych.

Jawor ma być miejscem rozmowy praktyków. Takiej rozmowy, która nie ucieka od problemów, ale też nie zamienia się w narzekanie.

Zgłoszenia i kontakt

Osoby zainteresowane udziałem prosimy o kontakt do dnia 30 września pod adresem:

spotkanie@fundacjaarcheo.pl

W zgłoszeniu prosimy podać:

- imię i nazwisko;
- afiliację lub informację o działalności indywidualnej;
- dane kontaktowe;
- informację, czy są Państwo zainteresowani wyłącznie udziałem w dyskusji, czy także krótkim wystąpieniem lub głosem problemowym.

Liczba miejsc będzie ograniczona ze względu na roboczy charakter spotkania.

Będziemy wdzięczni również za przekazanie zaproszenia osobom, które mogą być zainteresowane udziałem - zwłaszcza tym, które na co dzień zajmują się praktyką terenową, ochroną dziedzictwa archeologicznego, badaniami inwestycyjnymi, dokumentacją, opracowaniem materiałów lub działają poza dużymi instytucjami.

Jeśli czują Państwo, że pytanie „co dalej z taką archeologią?” dotyczy także Państwa pracy, doświadczeń i odpowiedzialności za dziedzictwo - serdecznie zapraszamy do Jawora.

Chcemy, żeby przy jednym stole spotkali się ludzie, którzy archeologię naprawdę robią, organizują, kontrolują, dokumentują, opracowują i próbują utrzymać jej sens mimo coraz trudniejszych warunków.

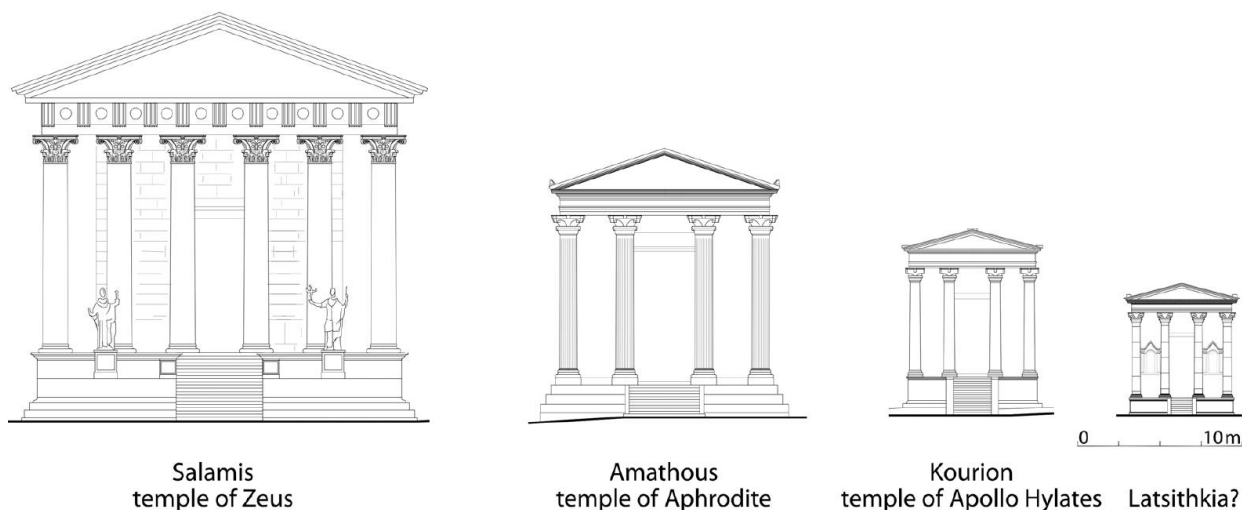
z wyrazami szacunku,

dr Tomasz Stolarczyk

Fundacja Archeologiczna Archeo

<https://www.facebook.com/FundacjaArcheo>

Nieznana świątynia pod Kourion? Kamienne fragmenty wskazują na rzymską budowlę kultową

Odkryty blisko 30 lat temu na jednym ze wzgórz w pobliżu starożytnego Kourion na Cyprze zespół kamiennych elementów architektonicznych czekał na opracowanie. Nowa analiza wskazuje, że mogły pochodzić z nieznanej dotąd budowli wzniesionej pod koniec I wieku n.e. Jej skala, dekoracja i położenie sugerują funkcję świątynną. Problem w tym, że nie wiadomo jeszcze, czy pod powierzchnią wzgórza zachowały się pozostałości budowli, do której należały te elementy.

Więcej informacji na stronie Archeologia Żywa:

<https://archeologia.com.pl/nieznana-swiatynia-pod-kourion-kamienne-fragmenty-wskazuja-na-rzymska-budowle-kultowa/>

In Memoriam

Zmarła Krystyna Sommer

9 września zmarła Krystyna Sommer (z d. Jankowska), lat 97, konserwatorka dzieł sztuki. Wieloletnia pracownik ASP w Warszawie, organizatorka Sekcji Konserwatorskiej PZSP, autorka wielu prac konserwatorskich, niezwykle aktywna w obronie praw zawodowych konserwatorów dzieł sztuki, wieloletnia współpracowniczka Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie w latach 50-80. XX w., autorka wielu cennych prac publikowanych m.in. w tomach Biblioteki Muzealnictwa i Ochrony Zabytków. (mhk)

Zmarła Profesor Marta Młynarska-Kaletyn

13 września zmarła Marta Młynarska – Kaletyn, lat 93, historyk i archeolog, najstarsza z uczestników programu Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego już od 1953 r. Seminarzystka Aleksandra Gieysztora, na Uniwersytecie Warszawskim, od 1954 r. pracownik Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN (obecnie Instytut Archeologii i Etnologii PAN). Autorka wielu artykułów i monografii poświęconych średniowieczu, szczególnie historii miast i osadnictwa wiejskiego. Związana z ośrodkiem warszawskim i wrocławskim. W latach 50-80. współpracowała ściśle ze środowiskiem archeologicznym we Wrocławiu, zwłaszcza z Wojewódzkim ośrodkiem Archeologiczno-konserwatorskim (WOAK) kierowanym przez jej męża Tadeusza Kaletyn, inicjatora wielu nowatorskich działań dla ochrony dziedzictwa archeologicznego, m. in. była współautorką publikacji poświęconej dokumentacji grodzisk Dolnego Śląska, i konsultantem badań w Sobótce koło Ślęży. W ostatnich latach działalności naukowej podjęła się pracy nad Atlasem Historycznym Miast Polskich i była redaktorem jego tomu IV. Profesor Marta Młynarska cieszyła się ogromnym uznaniem i szacunkiem środowiska naukowego. W uznaniu jej dorobku Stały Komitetu Mediewistów Polskich wyróżnił ją medalem LUX et LAUS przyznawanym najwybitniejszym mediewistom polskim i zagranicznym.

Marek Konopka

Szkolenie online „Jak skutecznie łączyć? Młodzież i dziedzictwo kulturowe w procesie rewitalizacji”

Narodowy Instytut Dziedzictwa zaprasza 12 października do udziału w bezpłatnym szkoleniu adresowanym do przedstawicieli JST zatytułowanym „Jak skutecznie łączyć? Młodzież i dziedzictwo kulturowe w procesie rewitalizacji”. W ramach wydarzenia podejmiemy problematykę skutecznego włączania młodzieży w proces rewitalizacji i sprawiania, by nie była jedynie odbiorcą zmian, ale je współtworzyła. Podczas szkolenia przyjrzymy się młodzieży – jej potrzebom, problemom i sposobom angażowania w działania na rzecz lokalnych społeczności.

Szkolenie skierowane jest do przedstawicieli gmin planujących lub realizujących procesy rewitalizacyjne, pracowników centrów i miejsc aktywności lokalnej, miejskich i gminnych instytucji kultury, organizacji pozarządowych – zaangażowanych w programowanie i wdrażanie procesu rewitalizacji a w swoich działaniach skupiających się w szczególności na partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji i współpracy z młodzieżą.

Termin: 12 października 2026 r., godz. 10:00-13:00

Forma: szkolenie online na Platformie Teams

Więcej informacji oraz rejestracja na stronie:

<https://nid.pl/2026/09/28/szkolenie-mlodziez-i-dziedzictwo/>

Na kanale YouTube Narodowego Instytutu Dziedzictwa można obejrzeć nagrania wykładów zrealizowanych w ramach Szkół Ciesielskich Narodowego Instytutu Dziedzictwa, które w tym roku odbyły się w Grabiszycach Dolnych, Tokarni oraz Maleńcu. Materiały dotyczą m.in. ochrony i konserwacji historycznych konstrukcji drewnianych oraz tradycyjnych technik ciesielskich.

Wykłady dostępne online

Nagrania opublikowane na YouTube pozwalają wrócić do zagadnień omawianych podczas wykładów organizowanych w ramach programu. Dotyczą one m.in. konserwacji zabytków, badań architektonicznych, analizy historycznych konstrukcji oraz ochrony i użytkowania drewnianych obiektów zabytkowych.

Materiały są skierowane przede wszystkim do osób zawodowo związanych z budownictwem drewnianym i ochroną zabytków, w tym cieśli, dekarzy, architektów, konstruktorów, pracowników skansenów, właścicieli historycznych młynów oraz osób opiekujących się zabytkami techniki i dziedzictwem przemysłowym.

Szkoły Ciesielskie NID w Grabiszycach Dolnych:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLd8UXmmXq_DM

Szkoły Ciesielskie NID w Maleńcu i Tokarni:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLSYXo1ig4b3A>

Więcej informacji na stronie:

<https://nid.pl/2026/09/25/szkoly-ciesielskie-nagrania-youtube/>

Zachęcamy do odwiedzania naszych profili:

Facebook: gdzie publikujemy istotne informacje zarówno krajowe jak i międzynarodowe, związane bezpośrednio z ochroną zabytków. Na profilu zamieszczamy również informacje dotyczące naszej działalności.

Na platformie YouTube: zamieszczamy filmy m.in. z naszych dorocznych konferencji: majowej i grudniowej, a także z cyklu „Otwarte Wykłady PKN ICOMOS” w formule online.

Facebook:

Polski Komitet Narodowy ICOMOS

<https://www.facebook.com/pknicomos>

YouTube:

PKN ICOMOS

<https://www.youtube.com/@pknicomos2024/featured>

Instagram:

icomos_poland

https://www.instagram.com/icomos_poland/